

داسرشمېرنه به د ملي غميزې پيل وى

افغانستان د جگړې د اور په لمبو کې سوځي، خو يو شمير کسانو په سرشمېرنه پسې پښې رالوځي کړي دي.

د سرشمېرنې په وړاندې پر تې ستونزې
ليکوال: حبيب الله غمخور

دوهمه برخه

درنو هيوادوالو!

راشئ تر هغوچې امنيت اوسوله په ټول هيواد کې نه وي تامين شوې ټول افغانان په يوه رخ دغه ناولې هڅه
شنډه او مخه يې ونيسو.

زه د يواځې په توگه چې د افغانستان سياسي، ټولنيز او امنيتي حالات هره ورځ له نږدې څارم او پدې پوهيږم
چې زموږ په هيواد کې د سرشمېرنې لپاره کوم ډول شرايطو ته اړتياشته له همدې امله په افغانستان کې د سر
شمېرنې د پروگرام پلي کېدو سره په لاندي عيني دلايلو او فاکټونو مخالف يم او پايلي ئې د افغان ولس لپاره
ديوي بلي غميزې پيل بولم:

امنيت ستونزې:

۱ / کله چې په پارلمان کې د سرشمېرنې قانون تصويب شو او د مشرانو جرگې ته ولېږل شو، د فبرورۍ په ۲۸ مه
د مشرانو جرگې په غونډه کې د افغانستان د مشرانو جرگې ځينو غړو هم د امنيتي ستونزو له امله په راتلونکو
خو مياشتو کې د تر سره کېدو نځې سرشمېرنې سره مخالفت وکړ. په مشرانو جرگه کې د سوېلي ولايتونو سناتو
رانو په ټينگار سره وويل چې د روانو امنيتي ستونزو له امله د هيواد په نژدې ۱۴ ولايتونو کې د سرشمېرنې تر
سره کېدل امکان نلري. BBC

تير کال د ملگرو ملتو سازمان پخپله پټه او کاري نقشه کې د افغانستان ۱۹ ولايتونه د نارامو سيمو په نامه په
نښه کړي وه او خپلو کارمندانو ته ئې د غوسيمو ته د تگ مشوره نه ورکول او يانې هغوي ته اړتيا په ورت کې
دوسيمو د سفر په وخت کې دزيات احتياط مشوره ورکول. همدا نقشه سرکال هم په ټول قوت پر خپل ځاي
پاته او د ملگرو ملتو د سازمان ملکې کارمندان بايد هغه مشورې په نظر کې ولري.

کله چې په يو ولايت، ولسوالۍ او کلي کې امنيت نه وي نو هلته به څنگه سرشمېرنه په روښانه ډول تر سره شي،
کله چې سرشمېرنه نيمگړې او غلطه شي نو خلک ورباندې باور نه کوي. بله خبره دا خلک پوښتنه کوي چې
حکومت ولي په ۱۳۸۷ کال کې پر سرشمېرنه باندي دومره ټينگار کوي؟

ولي دا پوښته تر يوه مساعد وخت پورې نه ځنډوي؟

۲ / نړيوال سازمانونه پدې باور دي چې سړکال به د تير کال په پرتله په افغانستان کې جگړه د خپریدو په حال کې وي، د بېلگې په توگه د سره صليب نړيواله کميټه وايي چې سړکال به په افغانستان کې د جگړې لمن نوره هم پراخه شي، ډير کسان به له خپلو کورنو څخه تېښتي ته اړ شي.

د سره صليب نړيواله کميټې رئيس جکب کيلينبرگر د يو وويل: داسې ښکاري چې په افغانستان کې بې امنيتي او وسله والو بريدونه زور اخلي او دا تشدد يوازې د افغانستان په سويل پورې نه بلکه اوس د هيواد لويديځ او ختيځ ته هم پراخ شوی دی. د سره صليب سيمه ايزه مشره کار له حداد وايي چې د روان م کال له جنورۍ راپدې خوا ((۱۳۰۰)) افغانستان د جنگ جگړو له امله له خپلو کورنو څخه امن ځايونو ته تېښتيدلي دي. ۱۱

که امنيتي حالات همدا ډول لکه چې اوس دي دوام پيدا کړي دا طبعی ده چې له خپلو کورنو څخه به زياتي نورې کورنۍ هم بې ځايه او د نامعلوم لوري په خوا به فرار ته اړيستل شي.

۳ / د (کريستفورونبرگ) ورځپاڼې د راپور له مخې دناروي د دفاع وزيرې گريت ستورم اريچسن وويل ما هيله لرله چې تر دې وخته پورې به موربه افغانستان کې د سولې او پرمختگ په برخو کې لويې برياوې ترلاسه کړې وي. مېرمن اريچسن ومنله چې پر افغانستان د طالبانو درژيم د پرزولو لپاره په ۲۰۰۱ کال د امريکا د حملې له وخته ډېر ناسم کارونه شوي او هغه څه نه دي شوي چې بايد شوي وای. مثلاً د افغانستان حکومت لا هم کمزوری دی، اداري فساد پکې عام دی، د ننه يي مواد توليد په پراخه بيمانه روان دی، افغانان لا هم خورا بېوزلي دي او ناامني هم پرې باندي ده. تاند

۴ / دناتو عمومي قوماندان ياپ دی هوپ شيفر همدا اوس تر نږدې اوو کلو وروسته دامنی چې دناتو قواوی به ډير وخت لپاره په افغانستان د ثبات راوستلو لپاره پاته وی. دا پدې معنا چې په افغانستان کې د سولې راوستلو لپاره لا د اور ډمزل لاره وهل پکار دي او د مگري سوله له جدي گواښ سره مخامخ ده.

۵ / د بي بي سي د خبر له مخې د امريکا دملي استخباراتو د ادارې مشرتورن جنرال مايکل مک کونيل د امريکا د سنا د وسله وال پوځ د چارو جرگه کې ته دوينا په ترڅ کې په ډاگه کړه چې په افغانستان کې د دولت مخالفين په سلو کې اويا برخې ځمکه په لاس کې لري او دولت يواځې په سلو کې په دیرش برخې واک چلوي.

هغه زياته کړه چې د افغانستان زياته برخه د دولت د واک له مخالفو قبایلي او جنگي مشرانو سره ده. طالبان په سلو کې لس برخې او دولت په سلو کې يوازې دیرش خاوره په واک کې لري. دا چې دا خبره د افغاني چارواکو لپاره د منلو وړنده بله خبره ده. خو که سړی د افغانستان امنيتي حالاتو ته نظر واچوی دانظر حقيقت ته نږدې دی.

۶ / درويتر لخوا په خپاره شوی خبر کې راغلي: د امريکا دوڅيرنيزو ادارو، افغانستان، عراق، سوماليا او د کانگو ډيموکراتيک هېواد د نړۍ تر ټولو کمزوري دولتونه گڼلي دي. پدغه څيړنه کې چې د فبروري پر ۲۶ مه نېټه د امريکا د بروکينگ موسسې او نړيوالې پراختيا مرکز له خوا خپره شوې ده. په دې څيړنه کې د ۱۴۱ مخ پروده هېوادونو اقتصادي، سياسي، امنيتي او ټولنيزې هوساينې برخې څيړل شوې دي. څيړنه سوماليا، افغانستان او کانگو ((کمزوري او ناکام)) دولتونه ښيي. Reuters درويتر خبري اژانس

دا پدې معنا چې تر اوسه لا د مرکزي حکومت واکي تر ټول افغانستان پورې ندي غځېدلي او مرکزي حکومت پر ټول هيواد حاکميت نلري.

۷ / ناتو په افغانستان کې د نا امنيو څخه سر ټکوي او ځان ناکامه بولي. ښه بېلگه يې دناتو ديو قوماندان جنرال جان کراک دناتو د قواو د کړنو د ارزونې پر وخت وويل: دا چې ناتو په افغانستان کې ماتې نده خولې، مگر برياليتوب يې هم ډير ليري برېښی. دغه جنرال دا خبرې پداسې وخت کې وکړې چې څه موده وړاندي دناتو يو بل قوماندان جيمز جونز کېکي ټينگار وکړ چې ناتوله ستراتيژيکو ننگونو سره مخامخ ده د تروريزم سره په جگړه کې به ئې پيروزی ستونزمنه وي. اميد وطن ويب پاڼه

۸/ فرانسوفيلون وايي: ترڅو په افغانستان کې د ناټو ماموريت غښتلی نشي دکابل حکومت د طالبانو پلاس سقوط کوي. اوداد ماتې دهغه چالپاره ده چې دازادی څخه دفاع کوي. هغه په بخارست کې د ناټو د مشرانو دغونډې د جوړیدو په درشل کې دفرانسې تادیوته وویل: اوضاع درکابل و اطراف آن بهبود یافته است اما در مناطق دیگر بدیتر شده است. دو یجه ویله: داپریل اوله

۹/ جنرال عظیمي دافغانستان ددفاع وزارت ویاند خپله دامنی چې دافغانستان دملي اردو دساتلو اوروزلو مالي اومادي توان نلري، هغه وايي: حکومت افغانستان در حال حاضر به هیچ صورت امکان تمویل بودجه نظامي خود را ندارد و تمام مصارف اردو از طرف ایالات متحده امریکا پرداخته می شود. المان رغ راډیو نوکله چې یودولت داردو دساتلو توان ونلري، څنگه بیا کېدای سي دا اردو دپړدیو په پیسو چې هغه هم دوه در سوه ډالره دي په غرو رغو کوي و جنگېږي او خپل ژوند دلاره ورکړي؟ په حقیقت کې زموږ اردو تر اوسه یو ایله جاری اردو دی هغوي ته سیاسي او جنگي تربیه نه ورکول کېږي، هغوي تر اوسه دتنظیمو د رهبرانو تر تاثیر او اغېزې لاندې دي. ددې خبرې دثبوت بهترینه بېلگه دمارچ د میاشتي په ورستیو کې دکورنیو چارو دوزارت هغه ابلاغیه ده چې داردو او پولیسونه ئي وغوښتل ترڅو دتنظیمی رهبرانو عکسونه له دولتي موټرو څخه چې ددو په واک کېنې دي لیري کړي.

دشپېگل دورځپانې سره د ناټو د قوماندان جنرال میک نیل دا خبره تر یوحده پرځای بولم چې وايي ((ډیرئ په دې هیڅ نه پوهیږي چې "د مسټلي هر اړخیزه حل" څه معنا لري. د هر اړخیزه حل د پاره یوه پخه پوځي لارسته، هغه دا چې: لومړئ به د مقاومت په وړاندې مبارزه کېږي او تر هغه وروسته به د بیا ودانولو مرستې کېږي. هغسي لکه د متحده ایالاتو پوځونه چې بې په جنوب کې کوي. دوي لومړئ په یوه ناوه کې د خلکو مقاومت ماتوي، سرزوري له مینځه وړي او وروسته پر ارامه یو سړک ورته جوړوي. څوک چې ددې نوي طرحې په هکله پږغیږي، باید جگړه د نظره ونه باسي.)) زه غواړم دا پر علاوه کړم چې جگړه زموږ په هیواد کې دمسلې دحل اساسي لارنده، دواړه کارونه باید داسې پر مخ ولاړسي چې دبین الافغانی تفاهم تله پر درنه وي.

۱۰/ تاسو ټولو ولیده جورج بوش دامریکا دجمهور رییس په گوته مجبور شو چې دبخارست په غونډه کې برخه واخلي ترڅو د ناټو غړي هیوادو مشران وهڅوی چې افغانستان ته زیات شمیر سربازان ولېږي، دا دې معنا لري چې په افغانستان کې امنیت ټکنی او له جدي گواښ سره مخامخ دي، بوش وویل موږ نشو کولای په افغانستان کې ماتې قبوله کړو که دا کار وکړو نو ترهگر زموږ دکور دروازه ته راځي. خبرگزارې صدای افغان ۲ اپریل

۱۱/ دروان کال دوری پر ۱۴ مه دامریکا جمهور رییس جورج بلیو بوش د ناټو د غړو هیوادو په سرمشریزه گونډه کې چې دبخارست په ښار کې جوړه شوې وه څرگنده کړه چې افغانستان د ناټو په تاریخ کې تر ټولو خطرناکه ماموریت دی. دریانوستی خبري اژانس

۱۲/ له بلې خوا دامریکا داستخباراتي موسسې مشر خبرداری ورکړ چې دپاکستان او افغانستان په سرحدونو کېنې دالقاعده دشتون په خاطر په دغه سیمه کېنې عملیات ضروري دي.

دامریکا داستخباراتي موسسې مشر مایکل هایډن خبرداری ورکړی هغو ترهگرو چې له القاعده سره ارتباط درلود له تیرو اتلسو میاشتو راهسې دپاکستان او افغانستان په سرحدی سیمو کېنې دځان لپاره امن مرکزونه جوړکړي دي چې دغه چاره دلویدیځ لپاره له خطري ډکه ده. BBC

دامریکا دخارجو وزارت مرستیال ریچارد باوچر او جان نیگرو پونټې په شان لوړرتبه مسولانو په ډاگه ویلي دي چې داسې ډلې او کسان شته چې باید له هغو سره خبرې ونشي بلکې یوازنی لاره پوځي لاره ده او هغه دا چې ددغو کسانو پرضد عملیات ترسره شي. بې بي سي

جالبه خبره ده دافغانستان په جنوبي سيمو کي CIA د عملياتو غوښتنه کوي، او د دې لپاره همدا اوس تياری نيول کيږي مگر دافغانستان د احصائې ريس او يو شمير دولتي چارواکي بيا د سر شميرنې ليوال دی او دهغې پر سرته رسېدو ټينگار کوي.

۱۳/ همدا سرکال په همدې شپو او ورځو کي په هلمند، روزگان، زابل، کنړ، کندهار، فراه او بادغيس کي پر پوليسو او نورو دولتي ادارو وسله والي حملې وشوې دا ډول حملې، د خړپ او ترپ جگړه په خپل ټول قوت روا نه ده. دکابل کندهار لويه لار چې گويا وبهرنيانو او افغاني پوځيانو لخوا ساتل کيږي دمگړۍ يوه نا امنه لار ده. ۱۴/ دنړيوالو سازمانو د خپرنو او معلوماتو ل مخی همدا اوس په افغانستان کي ((۱۸۰۰)) وسله والی ډلي فعاليت لري. دکوم ضمانت له مخې کيداي شي داو منو چي دا ډلي به د سر شميرنې مامورينو ته گواښ نه وي او دوي ته به پدې کار کي خنډونه پيدانکړي؟

زه داسوال لانه کوم چي ايا د سر شميرنې لوي ريس صاحب پدې سر شميرنه کي دا دولت مخالفين او وسله والي ډلي او هغه چي سمدلاسه د دولت سره په جگړه کې قرار لري هغوي په شميرنه کي راگډوی او که هغوي په افغانانو کي نه شميرې؟ او که احياناً غواړي هغوي په سر شميرنه کښي راشي دغوي د شميرنې لپاره له کوم ډول ميتود څخه چې پايلې ئې د قبول وړ وي کار اخيستل کيږي؟ دهغوي شميرنه به کوم مامورين کوی؟ که يوه لحظه دا و منو چي د دولت د مخالفينو د هيواد ((۱۰)) په سلو کي خاوره پلاس کي ده چي تر دې ډيره ده، پدغو سيمو کي چي د دولت د مخالفينو تر ولکې لاندې ده څوک او په څه ډول سر شميرنه کيږي؟ او که هغوي هم لکه کوچيان، او په بهر کي افغان کډوال له نظره غورځول کيږي؟ پدې صورت کي د سر شميرنې اداره د چا شميرنه کوي؟ او دکومي شميرنې پايلې اعلاني؟

دا چي هره ورځ دافغانستان په مختلفو ولاياتو کي پر دولتي او دنړيوالو سازمانو پر کارمندانو وسله وال بریدونه کيږي او په لسهاو انسانان وژل کيږي او ياهره ورځ له بادغيس نه تر کنړه په ((۱۹)) ولاياتو کي دبهرنيانو له خوا په خړپ پوځي عمليات روان دي، دوي يې امنيت بولی او وايي د سر شميرنې لپاره شرايط برابر دي. که دا کار ملي دسيسه نده نوڅه ده؟؟؟

ټولنيزي ستونزي:

افغانستان داسي يوهيواد دی چي تر اوسه لا دود او دستور کله تر مذهبي هدايت وړاندې وي، يعنې هغه څه ته چې په اسلام کي اجازه ورکړه شوې وي، که له دود او دستور سره برابر نه وي اجرائي جرم بلل کيږي. دغه يو شمير دوديز مسايل دي چي هغه ددې لامل گرځي تر څو په پښتنو ميشنو سيمو کي کره سر شميرنه دښځو په مينځ کي ترسره نشي.

دافغانستان دجنوبي سيمو پښتانه نامحرم ته اجازه نه ورکوي چي له ښځې نه پوښتني وکړي او ياد هغې مخ وگوري. نوڅنگه کيداي شي دکورد مشر خبره پداسي مسله کي چي پايلې ئې د هيواد لپاره حياتی او ملي ارزښت لري ومنل شي. که هغه درواغ وويل؟ او ياهمدغه ښځينه پسله څو ساعته يو بل کورته ولاړل او هلته بياد هغه کور مشر وويل چي هغه دې گورې ئې مثلاً پنځه ښځينه دي او نومونه ئې هم له ځانه وويل د سر شميرنې مامور بايد هغه ومني او وئې ليکي. مگر په حقيقت کي خو دلته درغلي وشوه، همدا کار دافغانستان په نورو قومونو کي هم ترسره کېدای شي، ځکه له ښځه مرغه زموږ کلتوري برخې تر ډيره بريده يو ډبل سره ورته دي په نورو قومونو کي هم هغه چې نالسوتي دي او په دوديزه بڼه خپل ژوند ته دوام ورکوي چاته اجازه نه ورکوی چې له ښځوسره ئې خبري وکړي. داسي به پښه وي چي په يوه کلي کې به ((۲۰۰۰)) نفر اوسی مگر د سر شميرنې مامورينو به هغوي ((۲۵۰۰)) او ياتر هغه ډير ليکلې وي. په يوه خبره د ټول افغانستان او سېدونکی نږدې ((۷۰)) په سلو کې لاتراوسه پدې نه پوهېږي چې سر شميرنه څه گټه لري، د همدغو پورته يادشو و فاکتو نو پر

بنياد حاضر ندي دسرشمېرنې له مامورينو سره مرسته وكړي او يادې هغوي ته رښتيا ووايي. له بدمرغه دا درې لسيزي كورني ناوړين ، دزير خواكو ترمنځ سړې جگړې اود پردو مختلفې لاسوهنې اوبې موده تبليغات ددې لامل شوه چې اوس افغانان د ټولي نړۍ تر مسلمانانو بنسټپال او هر مذهبي سياسي سوداگر ددوي له پاكو احساساتو څخه ناوړه استفاده كولاى شي. دا پدې معنا چې كېداى شي پدې پروسه كې هم هغه چې دافغانستان دولت سره مخالفت لري او يا غواړي دا دولت له ستونزو سره مخامخ وي كولاى شي دمذهبي تبليغاتو څخه په استفادې سره خلك وهڅوي چې دسرشمېرنې پروسه له مشكلاتو او نيمگړتيا سره مخامخ كړي.

له دې بدبختۍ څخه دخلاصېدو لپاره زيات زيار او هراړخيزه تبليغاتي او توضحي كارو ته اړتيا شته ترڅو زموږ دسپېڅلي ولس مغذونه او فكر دې ته آماده شي چې هرڅه دعلمي منطقو پر بنياد قبول كړي او پدې پوه شي چې دهيواد جوړونه اوله نړيوال پرمختيايي كاروان سره تگ او ملگري كېدل ، موږ دبهرنيوله غلامۍ څخه خلاصوي اود بنسټپالۍ څخه ځان گوښه ساتل داسلام سره دمخالفت معانلري. خداي تعالاج عقل ددې لپاره راکړى چې دښو او بدو تفاوت وكړو. نور خپل هيوادونه جوړوي مگر متاسفانه موږ دځان وژنې او هيوادورانو نې قهرمانان يو.

پدې ډول نوري ستونزي هم شته چې دټولو ليكل دليكنې تر توان وزى او كتاب ځيني جوړېږي.

په لنډه توگه ويلاى شم ددې لپاره چې رښتيا نۍ سرشمېرنه شوې وي او هغه له هره پلوه كره وي اړينه برېښي چې داوس لپاره دولت دسرشمېرنې دپروگرام له پلي كېدونه تير شي اودا(۶۰) ميليونه ډالره په بله گټوره برخه كې ولگوي. هر وخت چې په خيبر په هيواد كې سوله تامين شول مركزى حكومت دخلكو لپاره دمنلو وړ وگرځېد په هغه وخت كې به دكره سرشمېرنې لپاره تر هر څه وړاندي بيا هم ددينى عالمانو ، ښونكو ، ډله ايزو رسنيو ، غونډو اود سيمې درون اندو لخوا ددې لپاره چې زموږ هيوادوال دسرشمېرنې په اړتيا او گټو پوه شي ددوي په ژبه اوددوي ددود اوستور سره سم تبليغاتي كمپاين پيل شي. كله چې زموږ گران هيواد وال حاضر شول چې دسرشمېرنې له مامورنو سره مرسته وكړي دداسې يوميكانيزم په سنجولو او پلي كولو سره چې دسرشمېرنې پايلي دټولو لپاره دقبول وړ وي سرشمېرنه پيل شي. ددې كار لپاره په سوله ايز حالت كې لر تر لږه درو ، څلوروكلونو كې تبليغاتي كارته اړتيا شته.

دسرشمېرنې درييس دلايل دخلكو دسوالونو او تشويشونو په مقابل كې دقبول وړ ندي ، متاسفانه همدغو بې بنياده دلايلو دهغه اطوريته دخلكومنځ كې راتپيټه كړه اودده په هكله هم دخلكوسره يوشمير سوالونه را پيدا شول ، پداس حال كې چې دا كار بايد نه وای شوى.

شف شف نه شفتالو له بده مرغه بهرنيانو دخپلو لاس پوڅو پوسيله هره ورځ دليكنو ، ويناو او ډله ايزو رسنيو پوسېله دقومونو اومختلفو ژبو ويونكو ترمنځ واټن پراخوى. لومړى بايد دولت اوتول رښتيا نۍ روني اندي ددې ناوړه بهير پر خلاف راولاړسى ، دهري هغې خبري اومفكورې سره برېښه اوبې پرې مخالفت څرگند كړي كوم چې زموږ په هيوادوالو كښي دتفرقې اواختلاف تخم شيندي. دهمدې ناباورۍ پر بنياد سياسي څېړونكى تشويش لري چې دسرشمېرنې پايلي به دپلان شوي لاس وهنې په نتېجه كې دخلكو لپاره دمنلو وړ نه وي. دبېلگې په توگه زموږ دولس غوڅ اكثریت نالوستۍ دى ، طبعي ده چې دهغه فورمه به دسرشمېرنې مامور خانپوري كوي ، دغه سړى اونور څارونكى څنگه باور وكړى چې مامور صاحب هغه څه ليكلې كوم چې د ورته ويلې دي ؟ په نږدې تيرو كلونو كې ددا ډول غلطو اوضدملي لاسوهنو شواهد او بېلگې ډيري دي.

تر ټولو ستره تيروتنه او غلطې خو داده چې دسرشمېرنې رييس صاحب په جوړشوي گردى ميز كې په خپلو خبرو كښي وويل چې كوچيان ، په بهر كې افغان كډوال پدې سرشمېرنه كښي ارزښت نلري. تاسو قضاوت وكړي ولي اودكوم صلاحيت اومنطق له مخې هغوي كوچيانوته ارزښت نه وركوى ؟ ايا هغه افغانان ندي او كه په

سرشمېرنه کې تاثیر نلري ، او ياددوي لپاره په راتلو نكې كښې دولت هيڅ ډول اقتصادي ، ټولنيز ، سياسي او فرهنگي پلان په نظر کې نلري ؟

په بهر کې اوسېدونکي افغانان چې شمېر ئې تر پنځنيم ميليونو پورې رسېږي هغوي ځانونه افغانان او د افغانستان په سرنوشت اوراتلونکې پورې تړلي بولي ، دکوم نړيوال اصل او قانون له مخې د سرشمېرنې له شمير نه غورځول کېږي . د بېلگې په توگه که تر سرشمېرنې څه موده وروسته په افغانستان کې امنيتي حالات ښه شي په ايران او پاکستان کې افغان کډوال چې شمير ئې څلورنيم ميليونو ته رسېږي وطن ته راستانېږي ، نو ولې هغوي له سرشمېرنې څخه پاته شى ؟ او که دهغوي لپاره بيا جلا سرشمېرنه کېږي ؟ اړينه خبره خوداده چې دهغوي کره شميره معلومه وي تر څو د بياراستنېدو په وخت کې دولت له کومو ستنزو سره مخ نشي . متاسفانه دولتي اړونده چارواکي د افکت د ناوړو موخو په خاطر له نظره غورځوي ، که داسې نده نو ليوڼۍ هم پدې پوهېږي چې ټول افغانان بايد په سرشمېرنه کې داخل شى . ښاغلي رييس وايي موږ امکانات نلرو ، نو ښاغلي دننه په افغانستان کې کوم امکانات لري ؟ هغه د چا خبره چې پر ليوڼۍ آس مو سپورکړم که موسي قلعه ، يا چهارچينو يا دزابل ولايت يوې ولسوالۍ ته به سرورښکاره نکړى . هروخت چې د افغانستان حکومت اړين امکانات پيدا کړه هغه وخت دي بيا سرشميرنه وکړى ، اوس د شميرنه ملي خيانت دي اوبس .

بل اساسي لامل دخلکو اودلتي ادارو تر منځ هغه واټن ته پاملرنه ده چې په ددولتي ادارو کې د فساد پر بنياد راپيدا شوى دى . دا بايد ومنل شي چې د دولت د مخالفينو ليکي په دولتي ادارو کې د لورې کچې فساد او ددولتي او امنيتي ارگانو کارمندانو ناوړه کړنو غښتلي کړي او د اېروسه همدا نن هم روانه ده . کله چې دولس اودولت تر منځ د مخالفت او خواږدۍ پر بنياد واټن موجود دى په کوم منطق او دليل له هغوي نه د همکاريو او ملاتړ غوښتنه او توقع کېږي .

د څو کالو په تيرېدو سره همدا اوس هم د افغانستان اقتصاد ويجاړ او وځلکړ اقتصادي حالت زورونکى دى د الجزيرې د انگلسې پروگرام خبريال وايي نږدې پنځوس په سلو کې د ژوند په ډيرو ناوړه شرايطو کې ژوند کوي متاسفانه د افغانانو ورځنۍ ژوند د هري ورځې په تيرېدو سره خرابېږي ، ډير بزگر دخپلو ځمکو د کرلو توان له لاسه ورکړى ، نورو کارو ته ئې مخه کړېده ، په دولتي او امنيتي ادارو کې فساد لورې کچې ته رسېدلي دى . د ترسره شوو څېړنو څخه داسې ښکاري چې د افغانستان پلازمېنه او نورو ښارو کې بايد مغازداران اودست فروشان پوليسو ته بډي ورکړي . د صنعتي پروژو او فابريکو نشتوالى دوزگار توب کچه لوړه کړېده . ريانووستى

له همدې امله په نړۍ کې داسې هيواد نشته چې هلته افغان استوگن نه وي ، همدا اوس په عربى هيوادو ، هندوستان او پخواني شوروي اتحاد جمهوريتونو او روسيه کې تر پنځه سوه زره زيات افغانان په غريبۍ اخته دي ، چې څو غيرانه پيدا کړي سمدلاسه وطن ته راستانېږي ، اونور بيا هاخوا ته روان دي ددغو خلکو په هکله درييس صاحب نظر داسې قانون د ۲۶ مادې پر خلاف دى ، ځکه داسې قانون د دوه وېشتمې مادې سره سم د افغانستان د اتباعو ترمنځ هر راز تبعيض او امتياز منع دي . د افغانستان اتباع د قانون په وړاندې مساوي حقوق او وجايب لري . دا چې دولسمشرى او پارلمان په تيريو په ټاکنو کې يوزيات شمير په بهر کې افغان اوسېدونکى له دغه ملي او قانوني حق نه پر خپل سر محروم شول دا هم يو غير قانوني کړنه وه چې د ټولو دنفرت وړوگرځېده دادى اوس يو ځل بيا په هيواد کې د سرشميرنې څخه محرومېږي .

که چيرې ښاغلي غفوري صاحب اود سرشميرنې دملي کمېټې رييس په بهر کې افغانان په سرشميرنه کېښي حساب نکړي او د سرشميرنې په پايله کې اعلان وکړي چې د افغانستان اتباع دومره کسان دي ، په هغو کېښي دومره پدې يا هغه قوم پورې اړلري او دومره پدې يا هغه ژبه خبري کوي اوداسې نور

دابه ددي معنا ونلري چي په ميليونو افغانان دافغانيت له حق نه محروم شول؟ داشميره به څنگه ومنل شي؟
ځکه په بهرکي هرڅوک ادعا کولاي شي چي تاسو دکوم صلاحيت له مخې زه په شمېرنه کښي نه يم راوستلی؟
اوداسي نورو حقوقی سوالوته به بياڅوک جواب وايي؟ همدا ځاي به وي چي له يوي خوا به له بهرنه ملي لاندې
راپيل کيږي اوله بلې خوا به په طبعي شکل که نوري غلطی هم نه وي شوی دهمدغو افغانانو دحق څخه ددفاع
په خاطر دسرشمېرنې پايلي دافغانانو لپاره دمنلو وړ نه وي. نو بيا به هم هغه آس او هغه کاسه وي.

بناغلو چارواکو!

بېله دینه موهم دادی سرکال د جنوري پر ۲۰ دوزیرانو شورا په فوق العاده غونډه کي چي د حامد کرزي په مشري
جوړه شوې وه له ۱۳۷۸ کال نه تر ۱۳۹۱ کال پوري دپنځور اتلوونکو کلونو (۱۳۸۷-۱۳۹۱) لپاره دافغانستان
دملي پرمختيايي ستراتيژي تر نامه لاندې په اصطلاح د پنځه کلن پلان وړاندې شوې طرحه منلې ده.
دافغانستان دملي پرمختيا د ستراتيژي له مخي دپنځور اتلوونکو کلونو لپاره بودجه موپر دغو اتو سکتو
رونو ویشل شوې ده:

۱/ دامنیت په سکتور کي په پنځو راتلوونکو کلونو کي له ملي بودجي څخه په سلو کي درويشت اعشاريه
اووه . دامنیت سکتور دحکومت اونړيوالي ټولني يومهم لومړيتوب دي . دهر يو وزارت او په دغه سکتور کي
دشاملو ادارو بودجه دپخوانيو کلونو په نسبت په راتلوونکو پنځو کلونو کي زياتوالي مومي.

۲/ دپوهنی سکتور پوهنه يومهم سکتور دی چي زيات لومړيتوب لری چي له ۱۳۸۷ څخه تر ۱۳۹۱ کلو نو
پوری د ملي بودجی له ديوو لسو اعشاريه دوو څخه په سلو کی له دولسو اعشايه تر دريو پوری د پوهنی
دسکتور لپاره په پام کی نيول شوی ده.

۳/ دفریکی بنسټ او طبعی زیرمو سکتور. سرک جوړول ، اوبولگول او بریښنا هغه برخی دی چي د بيوزلی
په له منځه وړلو او ملي پرمختيا کی مستقیم او مهم رول لو بوی او په دغو برخو کی زيا ته بودجه لگيږی په
۱۳۸۷ کال ددغه بنسټ په سکتور کی ټوله ملي بودجه په سلو کی نهه ويشت اعشاريه شپږ ده چي په ۱۳۹۱ کال
کی په سلو کی دوه ديرش اعشاريه پنځو ته رسيږي.

۴/ کرنه او کلیو پرمختيا: په دغه سکتور کی په ۱۳۸۷ کال کی له ديارلس اعشاريه څلورو څخه پيل او تر
۱۳۹۱ کالو پوری نهه اعشاريه يو ته رسيږی چي په راتلونکی يونيم کال کی دکليو د بيا جوړولو او پراختيا په
وزارت کی د ملي پيو ستون پروگرام بشپړيږی اود کلیو د تشبثا تو پروگرام به په دغه وزارت کی پيل شی .

۵/ د حکومت کولو او قانون دواکمنی په سکتور کی: له ۱۳۸۷ څخه تر ۱۳۹۱ کلو نو پوری په دغه سکتور کی
ملي بودجه په سلو کی له شپږو څخه په سلو کی اتو اعشاريه يو ته لوړه شی چي دغه کار به په افغانستان کی د
سالمو حکومتی مرکزونو په جوړولو کی د حکومت کولو او قانون دواکمنی په بنه والی کی مهم رول ولوبوی

۶/ دروغتيا سکتور: دروغتيا يی اساسی خدمتونو د برخی پراختيا په راتلونکو پنځو کلونو کی د
زیريدنی په وخت کی په سلو کی دپنځلسو د ميندو د مړینی کمښت تر پنځه کلني دکښته عمر د ماشو مانو
کتلوی معافیت او تريو کلنی دکښته د ماشو مانو په سلو کی شل د مړینی کمښت را منځته کيږی . په دغه
سکتور کی له ۱۳۸۷ کال څخه تر ۱۳۹۱ کلو نو پوری به ملي بودجه په سلو کی له څلور اعشاريه نهو څخه په
سلو کی شپږو اعشاريه څلورو ته زيا ته شی او به لگيږی.

۷/ دټولنيز مصئونيت سکتور: په دغی موده کی په دغه سکتور کی ملي بودجه په سلو کی له دوو اعشاريه
پنځو څخه په سلو کی څلورو اعشاريه دوو ته زيا ته شی او به لگيږی.

۸ / د خصوصی سکتور: د اقتصاد او پراختیا اداره ددی سکتور ارزښت د اقتصاد د خصوصی سکتور د پرمختیا او د مالی عامه چارو په اداره کې د ملی بودجې په سلو کې دوه اعشاریه نهه، ددی برخې ته بیله شوی ده. د باختر اطلاعاتي اژانس

که چیرې همدا راتلونکي حکومت د طرحه پلې کړي او د بهرنیانو مالي او مادي مرستې حیف او میل نشي زموږ د هیواد و لودیري ستونزي به حل شي.

مشوره او هیله مې داده چې دولتي اړونده چارواکي خپلو ملي مسولیتونو او دندو ته دیوه خواخوږي افغان په توگه پام را وړوی له ټولو هغو کارونه لاس په سر شي کوم چې ناوړه پایلي لري اوزموږ د زور بدلې ولس دنا ارامی او خوابدی لامل گرځي. راشی همدا ((شپېته میلیونه ډالره)) هم د ښوونې اوروزنې لپاره مصرف کړو ترڅو د نالوستوب کمبله له هیوانه ټوله او خلک مودهرڅه په ارزښت پوه شي. زما په باورد معارف پراختیا به د ټولوراپېښو شوو پرابلمونو او پر خپل وخت د سرشمېرنې لپاره د حل په لور لار پرانيزي.

هر وخت چې سوله او امنیت تامین سو هغه وخت به په خوښی او خپله اراده د سرشمېرنې لپاره متی رانغاړو، اوس ئي وخت ندی. ومن الله التوفیق

د لیکنې لپاره دلاندي منابعو څخه استفاده شوې ده:

- ۱ / دروینتر خبري اژانس
- ۲ / بي بي سي. 03.03.2008
- ۳ / د آزادی تراډیو گردی میز خپرونه
- ۴ / د ټول افغان، لرابر افغانستان، تاندا وغورځنگ ویب پاڼو کې پدې اړوند خپاره شوی مطالب .
- ۵ / خبرگزارې صدای افغان ۲۰۰۸. اول مارچ
- ۶ / د افغانستان ملي تلوزیون خبري سرویس
- ۷ / د امریکا ریغ رادیو پښتو خپرونه
- ۸ / آزادی رادیو ۲۰۰۸. ۲۸ فبروري
- ۹ / باختر اژانس ویب پاڼه
- ۱۰ / داریانا افغانستان تلویزیون خبري پروگرام
- ۱۱ / د المان ریغ رادیو دري ویب پاڼه 08-04-2008
- ۱۲ / امید وطن ویب پاڼه
- ۱۳ / د ویجه ویله: د اپریل اوله
- ۱۴ / المان ریغ رادیو
- ۱۵ / خبرگزارې صدای افغان ویب پاڼه ۲ اپریل
- ۱۶ / دریانوستی خبري اژانس، دورې ۱۴مه
- ۱۷ / ایران ځان که نړی غولوي، د حبیب الله غمخور لیکنه